

بازگشت به سلوک قرآنی شرط احیای معنویت در جامعه دینی است

نشست «آشنایی با مکتب فکری بانو مجتهده امین»، به مناسبت چهل و دومین سالگرد رحلت این بانوی فرهیخته، در دانشگاه تهران برگزار شد.

نشست «آشنایی با مکتب فکری بانو مجتهده امین»، به مناسبت چهل و دومین سالگرد رحلت این بانوی فرهیخته، در دانشگاه تهران برگزار شد. اسماعیل منصوری لاریجانی در این نشست با تأکید بر اینکه بزرگ ترین بحران جامعه دینی، غیبت حضور خدا در زندگی انسان معاصر است، گفت: آثار بانو امین الگویی روشن برای سلوک با قرآن و رهایی از گسست میان ایمان، اخلاق و زیست روزمره ارائه می دهد.

به گزارش خبرنگار ایکنا؛ در بخش اول نشست حجت الاسلام خسرو پناه به موضوع حکمت و عقلانیت و کاربست آن در حکمرانی از منظر بانو امین پرداخت و در گزارش «اندیشه بانو امین الگویی جامع برای حکمرانی حکمی» تقدیم مخاطبان شد.

اسماعیل منصوری لاریجانی در بخش دیگری از نشست تخصصی با اشاره به فرصت کوتاه عمر انسانی، بر ضرورت بهره گیری از این فرصت در محضر عالمان و آثار آنان تأکید کرد و گفت: یکی از بهترین راه های غنیمت شمردن عمر، زانو زدن در برابر میراث فکری و معنوی بزرگان و درخواست معرفت الهی از آنان است.

وی با انتقاد از وضعیت دینداری صوری در جامعه معاصر افزود: مشکل اصلی جامعه بشری، به ویژه در زمانه ای که ادعای دینداری می شود، آن است که خدا در زندگی ما حضور عینی ندارد و به یک مفهوم ذهنی و لفظی تقلیل یافته است. بزرگ ترین ظلم به خدا این است که او را صرفاً در حد تعریف های ذهنی بشناسیم و رابطه معرفتی، عقلانی و عاشقانه با او برقرار نکنیم.

این استاد حوزه و دانشگاه با بیان اینکه باورهای دینی باید در متن جان، جهان و زندگی انسان جاری شود، اظهار کرد: نام بانو مجتهده امین سرشار از بیداری، توجه و زیبایی است و آثار او قفل هایی را می گشاید که سال ها بر قلب های ما زده شده است. با این حال، اعتراف می کنم که ما جایگاه حقیقی این بانوی بزرگ را آن گونه که شایسته است نشناخته ایم و این غربت، هم عرفان و هم فلسفه را دربر گرفته است.

منصوری لاریجانی با اشاره به کتاب «النفحات الرحمانیه» بانو امین، این اثر را یک مکتب سلوکی بنیادین توصیف کرد و گفت: این کتاب الهام بخش من برای نگارش اثری درباره سلوک در قرآن شد. اینکه قرآن از «انزال» و «تنزیل» سخن می گوید، خود نشان می دهد که قرآن کتاب سلوک است و باید در آن سفر کرد. سیر و سلوک، صرفاً خواندن الفاظ نیست، بلکه نیازمند عمق، حرکت و انس است.

وی با بیان اینکه بسیاری از مفسران پس از مطالعه گسترده تفاسیر قرآن به این نتیجه رسیده اند که باید در قرآن سفر کرد، تصریح کرد: صرف تیز کردن ذهن و مطالعه سطحی کافی نیست؛ باید در اقیانوس قرآن غوطه ور شد. از نگاه من، یکی از بهترین تفاسیر منظوم قرآن، مثنوی مولوی است که متأسفانه کمتر به آن توجه شده است.

این پژوهشگر حوزه عرفان با اشاره به توصیه های اهل بیت(ع) گفت: خود امیرالمؤمنین(ع) فرموده اند که با اهل بیت در منازل قرآن سفر کنید. هیچ حجاب و مانعی برداشته نمی شود مگر آنکه انسان از ظاهر قرآن آغاز کند و در همان ظاهر متوقف نماند، بلکه به لایه های باطنی قرآن راه یابد و این مسیر تنها با ولایت اهل بیت ممکن است.

منصوری لاریجانی با اشاره به شجاعت عرفانی بانو امین افزود: واردات الهی و نزول رحمت خداوند بر این بانوی بزرگ، جلوه ای از فیض دائمی الهی است. رحمت خداوند انقطاع ندارد و اگر پس از دهه ها هنوز ظرف وجودی ما استحکام نیافته، به دلیل ضعف تقاضا و آمادگی ماست، نه کاهش فیض الهی.

وی با انتقاد از رویکردهای سطحی به مناسبت های دینی گفت: ما به جای چاپ پوستر و برگزاری مراسم های صوری، باید از آثار این بزرگان برای تربیت دل ها بهره بگیریم. قرآن یک کتاب سلوکی است و اگر با آن محرم شویم، خود قرآن ما را سرشار می کند، به شرط آنکه موانع قلبی را کنار بزنیم.

این استاد حوزه با اشاره به چهار مانع اصلی در سلوک عرفانی توضیح داد: طهارت در عرفان چهار ساحت دارد و هر ساحت مانعی

دارد؛ پاکی از حدت، پاکی از گناه و وسواس، پاکی از اخلاق ناپسند که انسان را به مرتبه بهیمیت می کشاند، و در نهایت پاکی سر از غیر خدا. بدون رفع این موانع، حرکت سلوکی ممکن نیست.

منصوری لاریجانی با انتقاد از تقلیل فقه به مسائل ظاهری نجاست گفت: همه فقه ما در نجاست ظاهری خلاصه نشده است. پرسش اصلی این است که با نجاست دروغ، نفاق، غیبت و خیانت چه باید کرد؟ ذهن، عقل، چشم و هوشی که آلوده به گناه شده اند، نیازمند تطهیرند و این تطهیر جز با انس با قرآن ممکن نیست.

وی با تأکید بر اینکه باید در اقیانوس قرآن شنا کرد، افزود: آب ظاهری فقط ظاهر را پاک می کند، اما آلودگی های باطنی تنها با غوطه وری در قرآن زدوده می شود. قرآن صرفاً الفاظ نیست؛ خود قرآن ما را به عبور از صورت به معنا و از ظاهر به باطن دعوت می کند.

این سخنران با اشاره به پیوند شریعت و طریقت تصریح کرد: عمل به احکام ظاهری قرآن شریعت است، اما حرکت در مسیر ولایت، طریقت و عرفان است. عرفان اسلامی از همین جا آغاز می شود؛ از خلوص در ولایت اهل بیت(ع) و شدن در مسیر آنان.

منصوری لاریجانی با انتقاد از گم شدن محور ولایت در زندگی دینی گفت: مشکل اساسی ما این است که خدا را گم کرده ایم و کسی که خدا را گم کند، خود و مردم را نیز گم می کند. غریب ترین کتاب در جامعه ما خود قرآن است و تا زمانی که به این غریب پایان ندهیم، ریشه های انحراف اخلاقی و معنوی باقی خواهد ماند.

وی در پایان با تأکید بر ضرورت مانع زدایی درونی و انس دائمی با قرآن گفت: راه نجات، عرفان قرآنی است؛ عرفانی که اشک، توجه، سحرخیزی و خلوت با قرآن را رمز فهم این کتاب می داند و دل را به کانون معارف الهی تبدیل می کند.